

Şukasaptati Üzerine (3)

Tanrılar hem bir kral hem de bir ermiş (Rācarshi) olan Şibi'yi test etmek isterler. Agni güvercin olur, İndra da bir şahin olur. Güvercin ondan kaçıp gelir ve Şibi'nin kucağına sığınır. Krala “güvercin biçimine girmiş bir ermiş olduğunu, kendisini koruması gerektiğini” söyler. Bu sırada şahin de gelir ve ondan güvercini ister. Kral onu vermez, onun yerine kendi bedeninden sunar. Şahin vereceğe etin güvercinin ağırlığına eşit olmasını şart koşar. Kral kendi bedeninden ne kadar et keserse kesin tartıya konulduğunda hep güvercin ağır gelir. Sonunda kral kendisini öne sürer, bunu gören şahin uçup gider. Güvercin de Agni biçimine geri döner ve krala şahinin tanrı İndra olduğunu söyler. Tanrılar ondan memnun olur ve onu kutsarlar.

Bu hikâye Tûtînâme'de Brāhmanik karakterinden tamamen uzaklaştırılıp İbrahimi dinlerin özelliğine sokulmuş halde anlatılır (18. Gece Masalı). Burada Şibi Hazreti Musa'dır, güvercin Cebrail, tavşancıl kuşu da Mikail'dir.¹

Şukasaptati'nin ağırlıklı olarak anlattığı, kadınların iffetsizliği, fattanlığı, utanmadan sıkılmadan sergiledikleri erkek düşkünlüğü ve bu uğurda yaptıkları hileler, gösterdikleri kurnazlıklardır.

Hint-Avrupa kültürünün bu konuda gösterdiği ilk örnekler yine Rgveda'da karşımıza çıkar. X, 86'da İndra ile karısı İndrānī karşılıklı konuşurlar. Burada 6. beyitte İndrānī şöyle söyler “Hiçbir kadın benden daha çekici değildir ya da aşk zevki yönünden zengin. Hiç birisinin kocasına

---

¹ Tûtînâme, Behçet Necatigil'in Türkçesiyle, s. 187.

sarılrken sunacağı ateş yeterli değildir.” Daha sonra 16. beyitte İndrānī çok açık sözlerle âşik olunacak uygun erkeği tanımlar. İndra ise buna 17. beyitte daha mütevazi cevap verir. Yani bir kadın olarak İndrānī atak, bir erkek olarak İndra pasif durumda gözükür. Bu tartışmalar pornografik bir tonda yapılır.

Rigveda X, 10’da bulunan ilahide Vivasvān’ın çocukları Yama ve Yamī karşılıklı konuşurlar. Kardeş oldukları halde kız erkekle cinsel ilişki kurmak ister. Erkek yanaşmaz. Yamī 7. beyitte şöyle söyler: “Ben Yamī, Yama’nın aşkıyla doluyum. Onunla aynı yatakta yatmalıyım. Bir kadın olarak kocama çocuk vermeliyim. Araba tekerlekleri gibi, birbirimize hızla koşalım.” Buna Yama “tanrıların gözlerini hiç kırpmadan bakan nöbetçileri etrafımızda dolaşıyorlar; bana değil, başkasına git, ey aşk düşkünü; git araba tekerleği gibi ona koş” diye karşılık verir. Kız “bu kadar lafi aşkımdan söyledim, şimdi gel ve beni kollarına al” der. Oğlan “kollarımı sana sarmayacağım; kız kardeşine yaklaşan günah işlemiş olur; benimle değil, zevkini başkasıyla gider” diye karşılık verir.

Oldukça eski olan Çulla Paduma Cātaka’da (No 193) anlatılan “Nankör Kadın” masalında, kadın birçok fedakârlıklarla kendisini ölmekten kurtaran, bakan, besleyen kocasını, elleri ayakları olmayan bir adamla aldatır, kocasını da gözünü kırpmadan öldürmeye çalışır. Pañçatantra’da (IV, 5) adam yiyecek bulmaya gittiğinde karısı bacakları olmayan bir adamla (bazen bu bir cücedir) sevişir ve sonra da kocasını o adamı yanlarında taşımaya ikna eder. Birgün kadın denk getirip kocasını kuyudan aşağı atar. Kathāsaritsāgara (X, 65) anlatımında adamın karısı için yaptığı fedakârlıklar aynıdır. Onu eti ve kaniyla besler. Kadın kocasının nehirden kurtardığı elleri ve ayakları olmayan adamla sevişir. Kocasını nehir yatağından nehre yuvarlar. Pañçatantra’da adam

karısına verdiği ömrünün yarısını geri alarak, Kathāsaritsāgara’da ise başka bir ülkede kral olup onunla karşılaşarak intikamını alır.

Kadınların masalarda karşılaştığımız bu tür hain davranışlarına Avrupa masalarında da rastlayabiliyoruz. Grimm Masalları No 16’da² prensesi hayata döndüren kocasının prenses tarafından nasıl öldürölmeye çalışıldığını görüyoruz. Bir gemi kaptanıyla işi pişiren kadın onunla birlikte kocasını denize atar. Masalın ayrıntıları bir yana bırakılacak olursa kökende kadın iffetsizliği ve ihaneti konusunu rahatlıkla görebiliriz.

şukasaptati’nin bazı masalarında (örneğin No 59, 61 ve 62 gibi) oldukça açık sahneler vardır ve bu tür masal ve öykülerin Avrupa Hümanizm’ine etki ettiklerini düşünmek pek de yanlış sayılmaz. Örneđin Avrupa’da Hümanizmin öncülerinden Giovanni Boccaccio (1313-1375) Decameron adlı eserinde adeta bazı Hint masallarını yeniden ve kendi kültürüne göre işlemiş gibidir. Boccaccio’daki cüretkâr sahnelerin öncüsü Pañçatantra, Vetālapañçavimřati ve şukasaptati gibi eserler olsa gerektir.

Anadolu’ya geçen Hint masalarında ise kadın fettan, iffetsiz, cüretkâr ve hain karakterini kaybetmiş görünmektedir. Örneğin yukarıda sözünü ettiğimiz Nankör Kadın masalı, konudaki bazı farklılıklarla bir Gümüşhane masalı olarak karşıımıza çıkar.³ Ancak bu masalda kadın kötü değildir, kötölüğu yapan erkektir. Hint anlatımlarında sakat ya da cüce, Grimm anlatımında gemi kaptanı, Anadolu anlatımında ise bir bezirgân kadın yanında kocaya muhalif olarak gösterilir. Masalların iskeletleri çok farklı değildir. Bir yerden başka bir yere göç etme, kral veya padişah seçimi, öldü

---

² Grimm Masalları, Çev: K. şipal, s. 99 (Üç Yılan Yaprağı Masalı).

³ şükrü Elçin, Halk edebiyatına Giriş, s. 386. Saim Sakaoğlu’nun “Gümüşhane Masalları”ndan alıntı şeklinde.

denilen adamın geri dönmesi ve kral olup kötülerini cezalandırması gibi motifler aynıdır. Hint-Avrupa anlatımlarında kadın mutlak kötüdür. Anadolu anlatımında kadının karakteri siliktir.

Hint edebiyatında masallarda, destanlarda ya da başka edebi eserlerde gördüğümüz iffetsiz, hırçın, fettan kadın motifi bütün eski Hint kültür ve yaşamına mal edilecek bir husus değildir.⁴ Fakat Hint-Avrupa kültüründe kadın konusu kesinlikle araştırılmaya açık bir konu olarak önümüzde durmaktadır. Bunlardan başka Şukasaptati'dekiler dahil bütün Hint masallarının yayılış biçimi, olay ve karakterlerin değişkenlikleri de başlı başına bir araştırma konusudur.

---

⁴ Veda ve Upanishadlar dönemlerinde yetişmiş Vişvavārā, Apālā, Ghoshā, Maitreyī, Gārgī gibi kadın ermişler vardır. Rāmāyana'da Anasuyā, Şabarī, Svayamprabhā gibi ermiş kadınlar, Mandodarī, Saramā, Sītā, Kausalyā, Kaikeyī ve Sumitrā gibi dürüst aile yaşantısı süren kadınlar vardır. Buna Mahābhārata'dan da örnekler verebiliriz: Gāndhārī, Kuntī, Draupadī, Sukanyā, prenses Caratkāru, Şakuntalā, Lopāmudrā, Sulabhā, Vidulā, Damayantī, Sāvitrī yüksek ahlāk örneği tiplerdir. Purānalar'dan Madālasa, Devahuti, Satī, Şaibyā, Sunīti örnek verilebilir. Mahāpracāpatī, Kshemā gibi Buddhist kadın keşişler, Rānī Bāī, Padminī, Tārā Bāī, Rānī Durgāvātī, Mirā Bāī gibi tarihsel karakterler ve daha birçokları⁴ bu konuda tümevarım yapmadan düşünmemizi sağlayacak ölçüde kuvvetli bir şekilde Hintte iffetsiz kadın motifini yıkacak özelliği ortaya koyarlar. (Tatwavidananda, Eminent Indian Women, Advaita Ashrama, Kolkata, 2016.)